

De kommavlinder

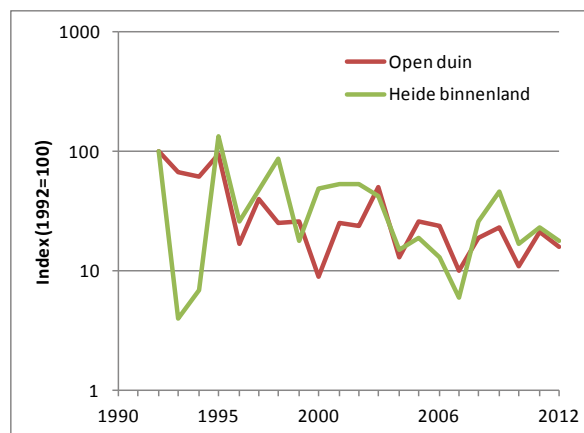
De kommavlinder is bij ons een zeldzame vlinder van droge heidevelden en open duinen. Het gaat al jaren slecht met dit vlindertje.

Tekst: De kommavlinder, in Nederland een vlinder van hei en duin, is internationaal veel meer een droge graslandvlinder. Zo kent men hem in Engeland alleen van kalkgraslanden. Overigens gaat het daar erg goed met deze soort: hij breidt zich onder invloed van de klimaatopwarming uit en koloniseert voortdurend nieuwe plekken. In Nederland is dat nog niet het geval. Hier komt hij nu niet voor op kalkgraslanden, wel op schrale droge graslanden. Daar kan hij zelfs bijzonder talrijk worden. Een goed voorbeeld hiervan was de vliegbasis Soesterberg. Door decennialang te maaien en het maaisel af te voeren was hier een droge schrale en open graslandvegetatie ontstaan. Regelmatig werden hier op secties van 50 meter lang meer dan tien kommavliners geteld, soms op de hele route tientallen per telling.

De vliegbasis Soesterberg is geen vliegbasis meer; we hopen dat het schraallandbeheer voor de kommavlinder wel zal worden voortgezet.

De kommavlinder (boven) heeft duidelijke witte kommavormige vlekken aan de basis van de achtervleugel. Deze ontbreken bij het groot dikkopje (onder).

Figuur 1. Index van de kommavlinder 1990-2012.

De eerste jaren van het meetnet lieten flinke verschillen zien tussen de duinen en de hei in het binnenland. Maar daarna gingen de lijnen steeds dichter bij elkaar lopen en inmiddels is er nog maar weinig verschil (figuur 1). De indexen van de kommavlinder liggen nu rond de 25. Dat betekent dat er rond 1992 ongeveer vier keer zoveel kommavliners in ons land rondvlogen als nu: een bedenklijke achteruitgang. Gelukkig zijn er af en toe wel kleine successen te melden. Het voorzichtige beheer op de Strabrechtse heide heeft hier tot een toename van de soort geleid. Maar op veel plekken blijft hij achteruitgaan. Meestal is dit het gevolg van de voortgaande vergrassing en het dichtgroeien van de hei of het duin. De vlinder houdt nu eenmaal van wat open zand. En hij heeft nectar nodig. Dat mag van alles zijn, maar speedistel langs paden kan soms tientallen kommavliners aantrekken, en dat is dan toch een gezellig gezicht.

De kommavlinder wordt nog wel eens verward met het groot dikkopje. Beide soorten zijn aan de onderkant vrij eenvoudig uit elkaar te houden. De kommavlinder heeft in tegenstelling tot het groot dikkopje duidelijke witte kommavormige vlekken aan de basis van de achtervleugel. Als je alleen de bovenkant ziet, let dan op de achterrand van de vleugels. Bij de kommavlinder zijn de zwarte aders even donker als de vleugel, bij het groot dikkopje steken de aders duidelijk af tegen de achtergrond.

Meetnet Vlinders

Het Landelijk Meetnet Vlinders is een samenwerkingsproject van De Vlinderstichting en het CBS, in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), in opdracht van Economische Zaken. Dankzij dit meetnet kunnen we de ontwikkelingen in de vlinderstand nauwgezet volgen. Alle hulp en medewerking is welkom. Wilt u meedoen, dan kunt u zich aanmelden bij De Vlinderstichting (info@vlinderstichting.nl) of 0317 467346).